

Östersunds kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Treälvsskolan i Östersunds kommun

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av covid -19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av covid -19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Treälvskolan årskurs f-9 i syfte att kontrollera att Treälvsskolan i Östersunds kommun uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Tillsynen har omfattat områdena *Extra anpassningar och särskilt stöd, Bedömning och betygsättning, Trygghet och studiero samt Grundläggande förutsättningar för skolenheten*. Tillsynen har genomförts via digitala intervjuer, med elever, lärare, elevhälsa, skolans biträdande rektorer och rektor, samt genom granskning av inhämtad dokumentation.

I detta beslut beskriver Skolinspektionen de brister som har konstaterats vid tillsynen. Med anledning av den rådande corona-pandemin har verksamhetsbesök inte kunnat genomföras under våren. Därför kommer området *Trygghet och studiero* att granskas i samband med uppföljningen av detta beslut.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Östersunds kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd vid Treälvsskolan (3 kap. 5-9 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar). Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Östersunds kommun att senast den **8 september 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Åtgärder

Östersunds kommun måste vidta följande åtgärder:

- Se till att personalen vid Treälvsskolan ges kompetensutveckling som syftar till att ge insikt i skollagens bestämmelser om stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd, särskilt skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev befaras att inte uppnå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen)

- Se till att rektorn tillsammans med lärare gör genomgångar av samtliga elever och utvärderar varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, minst en gång under den angivna tidsfristen, samt vid detta särskilt identifiera:
 - Elever som befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås samt se till att dessa elever ges stöd i form av extra anpassningar. För elever i årskurs 1-5 ska de extra anpassningarna dokumenteras i elevens individuella utvecklingsplan (3 kap. 5 § och 10 kap. 13 § skollagen, Lgr. 11, 2.2. Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).
 - Elever som befaras inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att de getts stöd i form av extra anpassningar, elever som det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga, samt elever som uppvisar andra svårigheter i sin situation. Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd för dessa elever skyndsamt utreds. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att medverka i utredningen. Samråd ska ske med elevhälsan. När utredningen är klar ska rektorn eller den som rektor delegerat till ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. Utredningen och ställningstagandet ska dokumenteras skriftligt (3 kap. 7 § och 10 kap. 12 § skollagen, Lgr. 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att åtgärdsprogram utarbetas och beslutas för varje elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet ska ange elevens behov av särskilt stöd och de konkreta åtgärder som ska vidtas med anledning av det identifierade behovet, det vill säga att det ska framgå på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få särskilt stöd. Det ska vidare framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att rektorn, genom informationsinsatser och uppföljning av det praktiska arbetet, ansvarar för att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner vad gäller arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt hur samråd ska ske med elevhälsan (3 kap. 5 och 7 §§, Lgr. 11, 2.8 Rektorns ansvar).
- Tillgodose elevers behov av studiehandledning på modersmål. (3 kap. 12 i § skollagen, 5 kap, 4 § skolförordningen)

Anmärkning

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Östersunds kommun vid Treälvsskolan inte uppfyller författningskraven avseende att eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling (3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg).

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Östersunds kommun en anmärkning.

Östersunds kommun ska senast den **8 september 2021** inkomma till Skolinspektionen med en skriftlig redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa påtalad brist.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Östersunds kommun vid Treälvsskolan inte uppfyller författningskraven avseende att elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar).

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Östersunds kommun en anmärkning.

Östersunds kommun ska senast den **8 september 2021** inkomma till Skolinspektionen med en skriftlig redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa påtalad brister.

Motivering till föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns flera brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som inte får de extra anpassningar som de har behov av. Vissa extra anpassningar genomförs inte av lärare på grund av tidsbrist. Det saknas även kompetens och tid för lärare att få vissa hjälpmedel för elever att fungera. Vidare konstaterar Skolinspektionen att uppföljningar och utvärderingar av extra anpassningar i vissa fall inte sker för alla elever som har extra anpassningar. Detta kan leda till att elever i behov av stöd inte får det stöd som de är i behov av.

Det sker inte alltid en anmälan till rektorn då det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots extra anpassningar. Skolinspektionen

bedömer att en orsak är att det finns en osäkerhet både bland lärarna och skolans elevhälsa vad gäller skolans rutiner och rollfördelning vid arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Lärare är osäkra på vad som händer med en anmälan om behov av särskilt stöd och återkoppling sker inte alltid på ett tydligt sätt. Det är inte heller tydligt för lärarna på skolan vid vilket skede anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska ske.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram. De särskilda stödåtgärderna utvärderas inte och det finns också elever som får särskilda stödåtgärder men där det saknas utarbetade åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att skolan inte tillgodoser behovet av studiehandledning på modersmål för de elever som är i behov av det. Tillsynen visar att bristen på studiehandledning på modersmål kan få som konsekvens att elever inte uppnår målen för utbildningen.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att om det genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för den elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om utredningen visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas.

Skollagen anger att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet. Enligt skolförordningen ska studiehandledning på modersmål ges till en elev om eleven behöver det.

Skolinspektionens utredning

Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd

I intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan framkommer att många elever inte får det stöd de behöver i utbildningen. I intervjuer uppger lärare på lågstadiet att det finns elever i behov av stöd och att inte alla elever som är i behov av stöd får den hjälp de behöver. Lärare på mellanstadiet beskriver också att det finns elever som inte får det stöd de behöver och att det är framförallt i årskurs 5 där de största behoven av stöd finns. Lärare i årskurs 7-9 uppger att det saknas tid och resurser för att genomföra och följa upp de anpassningar som ges till eleverna. Vidare uppger lärare att det finns elever på skolan som är i behov av extra anpassningar men

som inte får det på grund av brist personal, material och utrustning. Ibland saknas tid och kompetens att få hjälpmedel att fungera. Enligt lärarna fungerar inte uppföljningen av arbetet med extra anpassningar eller särskilt stöd. Det finns också en osäkerhet bland lärarna över hur arbetsgången och rutinerna fungerar för anmälan av elev som är i behov av särskilt stöd. Lärarna är osäkra i vilket läge en anmälan om behov av särskilt stöd ska ske. Elever i högstadiet ger i intervju exempel på att de har signalerat om behov av stöd under läsåret på grund av dyslexi men att de inte fått något stöd.

Elevhälsan uppger att skolan har många elever i behov av stöd men att de inte alltid får kännedom om vilka elever det handlar om. Vidare uppger elevhälsan att arbetet med extra anpassningar och åtgärdsprogram och utvärderingen av dessa är ett utvecklingsområde. Det finns brister i uppföljningen och utvärderingar av både extra anpassningar och åtgärdsprogram. Detta på grund av tidsbrist, brist på resurser och en otydlighet vilken roll elevhälsan ska spela i utvärderingarna. Det finns också enligt elevhälsan inte en gemensam syn på skolan på vad som förväntas av elevhälsan och att det beror på en otydlighet i ansvar och mandat.

I intervju med biträdande rektorer och rektor framkommer att de är medvetna om att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd behöver utvecklas. Arbetet med extra anpassningar behöver enligt biträdande rektorer tydliggöras bland annat genom att utvärderas med jämna mellanrum för att säkerställa att eleverna utvecklas. Rektor håller med om att rutinerna för arbetet med extra anpassningar ytterligare behöver implementeras och att ett utvecklingsarbete pågår på skolan för att skapa tydliga rutiner för arbetet med extra anpassningar. Rektor och biträdande rektorer uppger att det finns rutiner för när en elev som befaras att inte nå målen ska anmälas till elevhälsan men att de inte fungerar fullt ut i nuläget och att det är ett utvecklingsområde. Vidare berättar rektor att det under läsåret genomförts ett tiotal utredningar om särskilt stöd under läsåret men att ingen av dem resulterat i något åtgärdsprogram utan lett till något som skolan kallar för intensifierade extra anpassningar. Rektorn uppger också att det finns elever med insatser som kan definieras som särskilt stöd men som inte har åtgärdsprogram.

I intervjuer med elevhälsan, biträdande rektorer och rektor framkommer att arbetet med åtgärdsprogram och särskilt stöd är ett utvecklingsområde för skolan. Det finns en viss osäkerhet om hur många åtgärdsprogram som finns på skolan och enligt lärarna är det också otydligt när och av vem åtgärdsprogrammen ska utvärderas.

Studiehandledning på modersmål

Skolinspektionens utredning visar att skolan inte fullt ut tillgodoser elevers behov av studiehandledning på modersmål. Lärare, elevhälsa och rektorer uppger att skolan inte har tillgång till studiehandledning i den omfattning som det finns behov av på skolan. Enligt samtliga intervjuade är det för närvarande i somaliska där tillgången på studiehandledning brister.

Lärarna uppger i intervju att den studiehandledare som finns på skolan i somaliska ska ge stöd till många elever och att stödet inte räcker till. Lärarna ger exempel på elever som får sitta på lektionerna utan att förstå innehållet i undervisningen och att de också

då blir omotiverade till att komma till skolan. Vidare uppger lärarna att det inte genomförs någon utredning av hur mycket studiehandledning eleverna är i behov av i olika ämnen utan att varje elev får ett generellt beslut om två timmar studiehandledning i veckan. Vidare uppger lärarna att det finns skillnader i vilket behov eleverna har av studiehandledning. Elevhälsan, biträdande rektorer och rektor uppger att eleverna på skolan har ett större behov av studiehandledning än vad skolan kan tillgodose och att de har kommunicerat behovet till huvudmannen.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna på skolan inte ges studiehandledning utifrån sina behov utan utifrån hur tillgången på studiehandledare ser ut.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten inte uppfyller författningarnas krav finns skäl att förelägga Östersunds kommun att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Motivering till anmärkning

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Treälvsskolans arbete med att fortlöpande informera elever och vårdnadshavare om elevens utveckling. I ämnet musik har ett antal elever i årskurs 9 under höstterminen 2020 inte blivit informerade om sin utveckling i ämnet samt att de riskerar betyget F innan de fått sitt betyg. Mot bakgrund av att bristerna är begränsade till ett ämne och till en viss årskurs bedömer Skolinspektionen att bristerna är mindre allvarliga och tilldelar därför Östersunds kommun en anmärkning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska vårdnadshavare för ett barn i förskolan samt eleven och elevens vårdnadshavare i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan fortlöpande informeras om barnets eller elevens utveckling

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med elever i årskurs 9 och rektor framkommer att eleverna under höstterminens gång inte blivit informerade om att de riskerar betyget F i ämnet musik. Rektorn uppger att hen fått signaler från vårdnadshavare under läsåret om att det finns brister i att följa de rutiner som finns för att fortlöpande informera elever och vårdnadshavare om hur eleven utvecklas i ämnet. Rutinerna och genomförandet av att fortlöpande informera elever och vårdnadshavare om elevens utveckling behöver enligt rektorn implementeras ytterligare till alla lärare, obehöriga som behöriga.

Motivering till anmärkning som ingripande

Verksamheten vid Treälvsskolan uppfyller inte författningarnas krav fullt ut. Skolinspektionen bedömer bristerna som mindre allvarliga och meddelar huvudmannen en anmärkning.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan saknar ett tydligt och konkret uppdrag för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolan. Under läsåret har det genomförts enstaka insatser på skolan men elevhälsans deltagande i planering och genomförande av dessa insatser har varit begränsat till årskurserna 7-9. Skolinspektionen bedömer att bristen är mindre allvarlig och tilldelar därför Östersunds kommun en anmärkning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Arbetet med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, undervisning om tobak och alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (prop. 2009/10:165 s. 276).

Skolinspektionens utredning

I intervju med elevhälsan framkommer att många av funktionerna i elevhälsan är relativt nya på skolan och att deras roll i det hälsofrämjande arbetet på skolan upplevs som otydligt. Vidare framkommer att elevhälsan upplever att de under läsåret inte utnyttjats som en samlad resurs i någon större utsträckning. Elevhälsans bild är att samarbetet med årskurs 7-9 fungerar bättre men att det där har handlat mer om

konsultation än att de har fått vara med hela vägen i projekt som är hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsan har exempelvis inte deltagit i utvärderingar av enkäter som mäter elevernas upplevda trygghet under läsåret och är inte heller representerade i skolans trygghetsgrupp. Vidare uppger elevhälsan att de inte är delaktiga i ett samlat förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan och att det inte heller bedrivs ett samlat arbete på skolan för att främja trygghet och studiero. Rektorn uppger att skolan under läsåret fastställt en elevhälsoplan där det finns ett tydligt uppdrag för elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete men att den behöver implementeras hos personalen för att klargöra vilka förväntningar och vilken roll elevhälsan ska ha på skolan.

Motivering till anmärkning som ingripande

Verksamheten vid Treälvsskolan uppfyller inte författningarnas krav fullt ut. Skolinspektionen bedömer bristerna som mindre allvarliga och meddelar huvudmannen en anmärkning.

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Agnetha Burström

Beslutsfattare

Signerat av: Agnetha Burström

X Magnus Ledman

Magnus Ledman

Föredragande

Signerat av: Magnus Ledman

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Treälvsskolan

Fakta om Treälvsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Östersunds kommun under våren 2021. Treälvsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 3 februari 2021 och den 23 februari 2021.

Skolenheten ligger i Lit, Östersunds kommun. Verksamheten vid skolenheten omfattar grundskolans årskurser F-9. Vid skolenheten går 370 elever. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik för resultaten i ämnesproven i årskurs 3 för läsåret 2018/2019 har eleverna på Treälvsskolan ett lägre resultat på två delprov (skriftliga räknemetoder, addition och subtraktion) i matematik jämfört med genomsnittet för riket samma år. I svenska ligger resultaten över genomsnittet i riket.

Årskurs 6

Av Skolverkets officiella statistik över terminsbetygen för årskurs 6 våren 2019 framgår att samtliga eller nästan samtliga elever hade godkända betyg i de flesta ämnena.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets officiella statistik för 2019 uppnådde 82,5 procent av eleverna i årskurs 9 vid Treälvsskolan kunskapskraven för minst betyget E i samtliga ämnen, vilket kan jämföras med motsvarande andel i riket som var 75,5 procent för samma år.

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 år 2019 var 229,9. Detta kan jämföras med motsvarande värde för riket som samma år var 229,8.

Det genomsnittliga meritvärdet år 2019 var lägre för pojkarna (218,3) än för flickorna (242,1).

Den genomsnittliga betygspoängen för elever i årskurs 9 år 2019 varierade mellan 11,0 i ämnet matematik till 15,4 i ämnet musik.

Andelen elever som år 2019 var behöriga att söka ett yrkesprogram i gymnasieskolan uppgick till 82,5 procent vilket kan jämföras med genomsnittet i riket som var 84,3 procent.

Trygghet och studiero

Av Skolenkäten som genomfördes våren 2019 för elever i årskurs 5 framgår att medelvärdet för området trygghet var 7,8 vilket kan jämföras med medelvärdet för samtliga medverkande skolenheter som var 8,3 (på en skala 1-10 där 10 är det mest

positiva värdet) Motsvarande värden för området studiero var 4,0 för Treälvsskolan 4-9 respektive 5,1 för genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.

För elever i årskurs 9 var medelvärdet för området trygghet 7,2 och för området studiero 4,0. Motsvarande värden för samtliga medverkande skolenheter var 7,8 respektive 5,2.